

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет архітектури будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан **Ігор ФОДЧУК**
Сергій 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
КОМПОЗИЦІЯ (ювелірна справа)
(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання Українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» складена

(назва навчальної дисципліни)

відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від 25.03.2024 р.) та введено в дію наказом № 101 від 26.03.2024 р.

Розробники: Дарій Ілля Дмитрович – асистент кафедри ДПОМ, член Співки дизайнерів України;

Викладачі: Дарій Ілля Дмитрович – асистент кафедри ДПОМ, член Співки дизайнерів України

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 5 від "25" серпня 2024 року

Завідувач кафедри Жаворонкова М.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 8 від "28" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Євгенія Новак
(підпис) (прізвище та ініціали)

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна **"Композиція(ювелірна справа)"** є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, предметом вивчення якої є ознайомлення студентів із багатою культурною спадщиною Буковини через вивчення

різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва, які сформувалися в результаті історичних, соціальних, етнічних та економічних впливів на регіон.

Робочою програмою освітньої компоненти **«Композиція (ювелірна справа)»** передбачені мета та завдання вивчення навчальної дисципліни, окреслено компетентності, програмні результати, яких має набути здобувач ОП, критерії оцінювання навчальних досягнень студента та інші основні її структурні елементи (складові).

Мета навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна "Композиція" має на меті надати студентам фундаментальні знання та навички з композиції, стилізації та орнаментального проектування, необхідні для професійної діяльності в галузі мистецтва та дизайну. Курс фокусується на розвитку розуміння композиційних принципів, здатності гармонійно поєднувати традиційні та сучасні методи стилізації, формуванні індивідуального творчого підходу та професійному виконанні композиційних завдань.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни "Композиція (ювелірна справа)" передбачає освоєння теоретичних основ композиції, гармонії форми та кольору, з урахуванням специфіки ювелірного мистецтва. Студенти вивчають технологічні особливості роботи з орнаментальними, рослинними, анімалістичними та геометричними мотивами, адаптованими до ювелірних виробів. В процесі навчання здобуваються навички стилізації природних форм та створення композиційних рішень для ювелірних прикрас, враховуючи ергономіку та функціональність. Студенти опановують традиційні та цифрові технології проектування ювелірних композицій. Особлива увага приділяється розробці авторських ювелірних прикрас, де студенти можуть реалізувати свій творчий потенціал. Дисципліна сприяє вихованню естетичного смаку, розвитку творчого мислення та формуванню індивідуального стилю в ювелірній композиції

Пререквізити

Основними дисциплінами, що забезпечують базу для вивчення "Композиції", є: "Рисунок", який закладає основи розуміння форми, пропорцій та світлотіні; "Живопис", що сприяє розвитку навичок роботи з кольором, його гармонією та композицією; "Історія декоративно-прикладного мистецтва", що знайомить з традиціями та стилями в мистецтві, а також з принципами стилізації; "Професійна майстерність", що надає необхідні технічні навички для роботи з різноманітними матеріалами та створення проектних рішень.

Постреквізити

Вивчення дисципліни **«Композиція»** є важливою складовою підготовки студентів до подальших курсів та професійної діяльності. Отримані знання та навички будуть використані у таких дисциплінах, як "Історія сучасного мистецтва", де аналізуються композиційні рішення у сучасному художньому процесі при створенні ювелірних виробів, "Рисунок" і "Живопис", що сприяють удосконаленню технічної майстерності у візуальному мистецтві, роботи з колірними відношеннями та композицією кольору та форми. "Професійна майстерність", де студенти покращують свої практичні навички у сфері мистецтва та дизайну, "Актуальні питання історії та культури України", що дозволяє розглядати композиційні принципи у контексті культурної спадщини. Окрім цього, курс "Іноземна мова" забезпечує підготовку до міжнародної співпраці у сфері мистецтва та дизайну, дозволяє аналізувати світовий досвід у композиційних практиках. Дисципліна також є необхідною базою для розробки кваліфікаційних робіт та подальшої професійної діяльності у галузі мистецтва, декоративного мистецтва та проектування.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Здобувач освіти повинен:

Знати:

- ✓ Основні етапи історії ювелірного мистецтва як виду декоративно-прикладного мистецтва; Техніки, стилістичні особливості та регіональні відмінності народного мистецтва.
- ✓ Символіку та семантику орнаментів у різних видах декоративно-прикладного мистецтва (ткацтві, різьбленні, ювелірних виробах тощо).
- ✓ Класифікацію і асортимент художніх виробів з металу, інших матеріалів і виробних каменів; Вплив історичних, етнічних і культурних чинників на розвиток мистецьких традицій регіону.
- ✓ Зв'язок декоративно-прикладного мистецтва Буковини із загальноукраїнськими та європейськими художніми традиціями.
- ✓ Основні принципи побудови форми. Розуміння взаємодії частин та їх функцій у композиції.

Вміти:

- ✓ Аналізувати та розрізняти композиційні прийоми;
- ✓ Вміти застосовувати основні композиційні прийоми у власній розробці дизайну;
- ✓ Розпізнавати та інтерпретувати символіку й зміст орнаментів та елементів традиційного мистецтва.
- ✓ Переносити творчі пошукові ескізи в чистовий проект.
- ✓ Вміти користуватися різними графічними засобами для досягнення творчих цілей.
- ✓ Створювати композицію простих та складних елементів.

Володіти:

- ✓ Знаннями принципів та елементів дизайну, таких як лінія, форма, текстура, колір та композиція. Методологією вивчення народного мистецтва та його впливу на сучасний дизайн.
- ✓ Вмінням створювати ескізи та детальні малюнки ювелірних виробів. Компетенціями міжкультурної комунікації у сфері вивчення мистецьких традицій.
- ✓ Знаннями основних принципів теорії кольору, включаючи кольорову гармонію та контрасти. Знаннями для адаптації традиційних мотивів Буковини у сучасному мистецькому та дизайнерському середовищі.
- ✓ Знаннями роботи з різними типами металів (золото, срібло, платина) та каменів (дорогоцінні, напівдорогоцінні, синтетичні), що використовуються у ювелірній справі.
- ✓ Вмінням працювати з графічними програмами. Використовувати програми для моделювання та візуалізації ювелірних виробів.

- ✓ Знаннями історії ювелірного мистецтва (основні стилі та епохи в ювелірному мистецтві)
- ✓ Розумінням принципів пропорцій та симетрії. Знаннями правил пропорційності та симетрії при створенні композицій.

**Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік згідно готівки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7,8	6	180		100	-	-	80	-	7 іспит 8 іспит
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

**Структура змісту навчальної дисципліни
4 курс 7 семестр**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Жіночі ювелірні сережки													
Тема 1. Чоловічий браслет			1											
			5											
Тема 2. Курсове проектування			1											
			5											
Самостійна робота: Проект чоловічого гарнітуру						30								
Разом за ЗМ1			3			30								
			0											
Усього годин	60		3			30								
			0											

**Структура змісту навчальної дисципліни
4 курс 8 семестр**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма

1	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.											
Тема 1. Дипломне проектування			20									
Тема 2. Проект жіночого гарнітуру			20									
Самостійна робота: Проект брошки та браслету						60						
Разом за ЗМ1						60						
Усього годин	120		60			60						

Тематика семінарських занять – не передбачено навчальним планом

**Тематика практичних занять
4 курс 7 семестр**

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Чоловічий браслет	10
2.	Курсове проектування	20
	Разом	30

**Тематика практичних занять
4 курс 8 семестр**

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Дипломне проектування	10
2.	Проект жіночого гарнітуру	10
	Разом	60

Тематика лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

**Самостійна робота студента
4 курс 7 семестр**

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Проект чоловічого гарнітуру	30

	Разом	30
--	--------------	----

**Самостійна робота студента
4 курс 8 семестр**

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Проект брошки та браслету	60
	Разом	60

Практичний зміст програми навчальної дисципліни 4 курс 7 семестр

Тема 1. Чоловічий браслет.

Завдання: Створити дизайн чоловічого браслета, який би гармонійно поєднував традиційні гуцульські символи та орнаменти, відображаючи культурну спадщину цього регіону. Композиція браслета повинна підкреслювати історичне значення та унікальність гуцульського мистецтва.

Склад та вимоги:

Студент повинен відобразити автентичність регіону Буковини, використовувати традиційні буковинські символи та орнаменти, які мають глибоке історичне та культурне значення. Композиція проекту створена шляхом ритмічного повторення елементів та збалансованого гравійованого оздоблення.

Мета: Створити унікальний чоловічий браслет, який би органічно поєднував автентичні буковинські символи та елементи з формою виробу, що відповідає історичним зразкам. Композиція браслета повинна відображати традиції народного мистецтва Буковини через ритмічне повторення елементів та збалансоване гравійоване оздоблення.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (акварель, гуаш, акрил, графічні редактори).

Матеріали:

Традиційні (акварель, гуаш, акрил, туш, маркери).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, Procreate).

Тема 2. Курсове проектування

Завдання: Студент обирає тему курсового проекту, яка відповідає його інтересам та навчальній програмі, вчиться самостійно планувати свою роботу, знаходити необхідну інформацію, аналізувати її та робити висновки.

Склад та вимоги:

Тема проекту повинна бути актуальною та відповідати сучасним проблемам науки і практики; проект повинен ґрунтуватися на наукових методах дослідження та містити достовірну інформацію; всі твердження та висновки повинні бути обґрунтованими та підтвердженими фактами.

Мета: Метою курсового проектування є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення дисципліни, шляхом практичного застосування набутих навичок для вирішення конкретного завдання.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Техніка виконання – довільна, з можливістю використання традиційних матеріалів або цифрових інструментів.

Матеріали:

Традиційні (акрил, гуаш, маркери, акварель, туш).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, Procreate).

Практичний зміст програми навчальної дисципліни 4 курс 8 семестр

Тема 1. Дипломне проектування

Дипломне проектування є завершальним етапом навчання у вищому навчальному закладі та має на меті продемонструвати набуті студентом знання, вміння та навички, а також його здатність самостійно вирішувати складні професійні завдання.

Завдання: Продемонструвати поглиблені знання та аналіз теоретичного матеріалу з обраної теми. Систематизувати та узагальнити отримані знання в даному проекті.

Склад та вимоги: Самостійно формулювати проблему дослідження та обґрунтувати її актуальність; планувати та організувати виконання дипломного проекту. Важливою деталлю є пошук, аналіз та обробка необхідної інформації.

Мета: Метою дипломного проекту є розробка оригінального ювелірного виробу (або серії виробів), що демонструє глибоке розуміння композиційних принципів, технологій ювелірної справи та художньо-образного вирішення.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (акварель, гуаш, акрил, туш, маркери).

Цифрові (Adobe Photoshop, Illustrator, CLO 3D).

Тема 2. Проект жіночого гарнітуру

Завдання: Студент повинен відобразити індивідуальність та характер власниці, використовувати унікальні та виразні елементи розробки, які мають особистісний стиль та естетичні уподобання. Композиція проекту створена шляхом ритмічного повторення елементів та збалансованого гравійованого оздоблення. Студент має свободу у виборі мотивів для дизайну, враховуючи власні творчі ідеї та задуми.

Склад та вимоги:

Композиція проекту створена шляхом ритмічного повторення елементів та збалансованого гравійованого оздоблення. Студент має свободу у виборі мотивів для розробки проекту, враховуючи власні творчі ідеї та задуми.

Мета: Розробити проект сучасного жіночого ювелірного гарнітуру, який відображає індивідуальність власниці та її естетичні вподобання, використовуючи ритмічне повторення елементів, збалансоване гравіювання та унікальні мотиви.

Формат роботи:

Формат – А1 або А2 (на вибір студента).

Розпис у довільній техніці (традиційні матеріали або цифрові методи).

Матеріали:

Традиційні (акварель, гуаш, акрил, туш, маркери).

Цифрові (Adobe Photoshop, Procreate, SketchUp, 3ds Max).

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни “Композиція”

Види контролю:

Поточний контроль здійснюється протягом семестру та включає усне опитування, письмові роботи, практичні завдання та тестування. *Усне опитування* використовується для перевірки знань з основ композиції: стилізації природних мотивів, правил побудови геометричних орнаментів, принципів гармонізації кольору, симетрії, ритму та контрасту в побудові ювелірних прикрас. Особлива увага приділяється знанню різновидів огранювання, типів закріпки каменів. *Письмовий контроль* охоплює виконання самостійних робіт, термінологічних диктантів (з акцентом на ювелірну термінологію), есе, рефератів на теми, пов'язані з історією ювелірного мистецтва, аналізом стилів та

напрямоків, а також написання тез доповідей на конференції. **Практичний контроль** передбачає виконання графічних композиційних завдань, стилізацію природних форм для ювелірних виробів, розробку авторських ескізів ювелірних прикрас з урахуванням ергономіки та технології виготовлення. Студенти працюють над створенням колекцій прикрас, проектуванням індивідуальних замовлень, а також розробкою 3D-моделей в програмі Blender чи 2D-зображень в Adobe Photoshop, Illustrator, CorelDRAW. **Тестовий контроль** застосовується для перевірки теоретичних знань з композиції ювелірної справи і проводиться у формі стандартизованих тестів у системі Moodle.

Рубіжний контроль проводиться після кожного змістового модуля, студенти презентують авторські проекти ювелірних прикрас, демонструючи свої творчі здібності, оригінальність та вміння застосовувати композиційні принципи на практиці. Під час презентації студенти аргументують свій вибір форми, матеріалів, технік виконання та декоративних елементів.

Підсумковий контроль проводиться у формі перегляду з комісією, до складу якої входять 3–5 викладачів за фахом. На перегляд виставляються: практичні роботи (ескізи ювелірних прикрас, макети, 3D-моделі, створені студентами протягом семестру); самостійні проекти (авторські колекції прикрас, розроблені студентами з урахуванням обраної концепції, стилю та технології виготовлення). Оцінювання здійснюється на основі технічної майстерності тобто на скільки добре студент володіє графічними техніками, інструментами 2-D або 3D-моделювання, знання технології виготовлення ювелірних виробів., також важливим аспектом є композиційне вирішення застосовувати принципи гармонізації кольору, симетрії, ритму та контрасту в розробці прикрас. Важливою деталлю при оцінюванні вважається інноваційний підхід студента до проекту, його оригінальність ідеї, творчий пошук нових форм та матеріалів і технік. Невід'ємною частиною проекту естетичні якості виконання

Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами, аналізуючи їхні досягнення, сильні та слабкі сторони, надаючи рекомендації щодо подальшого вдосконалення навичок та розвитку творчого потенціалу. Такий підхід сприяє формуванню аналітичного мислення, самокритичності та розумінню власного художнього стилю в контексті ювелірного дизайну.

Форми контролю:

Індивідуальний контроль полягає у створенні кожним студентом власного ювелірного проекту (наприклад, ескіз каблучки, сережок або колье) від початку до кінця самостійно, демонструючи вміння втілювати свої ідеї в художній формі."

Груповий контроль передбачає співпрацю студентів у малих групах для розробки концепції та розробки колекції ювелірних виробів. Це сприяє розвитку навичок командної роботи, розподілу ролей та ефективної комунікації для досягнення спільної мети

Взаємний контроль полягає у конструктивному аналізі та критичній оцінці робіт одногрупників з метою взаємного навчання та вдосконалення композиційних рішень у ювелірному дизайні. Студенти вчаться аргументувати свою точку зору та надавати цінні поради.

Самоконтроль передбачає рефлексію над власним творчим процесом, аналіз успіхів та помилок, а також пошук шляхів для вдосконалення майстерності у створенні ювелірних прикрас. Студенти вчаться об'єктивно оцінювати свої роботи та визначати напрямки для подальшого розвитку.

Загальні підходи до оцінювання:

Викладачі оцінюють роботи студентів, переглядаючи їх творчі проекти. Це допомагає оцінити роботи справедливо та звернути увагу не тільки на те, як добре вони зроблені, але й на те, наскільки цікавими є ідеї студентів. Найважливіше - це побачити готові роботи, в яких студенти показали, що вміють робити складні речі, поєднуючи різні матеріали та техніки. Коли студенти працюють разом над проектами, викладачі можуть побачити, як вони вміють домовлятися, ділити роботу та досягати успіху разом.

Важливим етапом оцінювання є презентація та захист проєктів. Під час презентації студенти не лише представляють свої роботи, а й демонструють вміння чітко та переконливо доносити свої ідеї, обґрунтовувати вибір рішень, а також критично аналізувати проєкти, висловлюючи конструктивні зауваження. Оцінка індивідуальних творчих робіт враховує такі критерії, як оригінальність задуму, відповідність обраному стилю та грамотне використання композиційних принципів.

Окрему увагу у процесі навчання приділяють використанню сучасних технологій, зокрема цифрових програм (Adobe Creative Suite, SketchUp).

Для глибшого розуміння декоративно-прикладного мистецтва студенти не лише виконують практичні завдання, а й відвідують музеї, де мають змогу ознайомитися з реальними творами мистецтва. Екскурсії Буковиною дозволяють студентам дослідити культурні особливості регіону. Самостійна підготовка екскурсій є важливим завданням, яке сприяє глибшому засвоєнню матеріалу, розвитку комунікативних навичок та вміння презентувати інформацію.

Обов'язковим компонентом курсу є самостійна робота студентів, яка охоплює широкий спектр завдань: від ескізів та наукових статей до рефератів, тез та наукових проєктів, що можуть бути представлені на конференціях, конкурсах та виставках. Оцінювання самостійних робіт базується на науковій обґрунтованості, відповідності тематиці, якості оформлення, оригінальності підходу та повноті розкриття матеріалу.

Такий комплексний підхід до контролю та оцінювання дозволяє ефективно перевірити рівень підготовки студентів, сформувати необхідні професійні навички, креативне мислення та здатність до самостійного аналізу композиційних рішень у сфері декоративно-прикладного мистецтва.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Композиція»

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-for-malnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-na-vch-zdobuvachiv.pdf>). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, Студент пройшов 10-річний курс «Композиція створення орнаментів» на платформі Coursera (<https://www.coursera.org/learn/design-fundamentals>) та отримав відповідний сертифікат. За цей студент може отримати **10 балів** з теми «Художні основи створення декоративних мотивів» (модуль 1).

Якщо студент пройшов 2-річний курс, наприклад, «Креативний підхід до традиційного розпису» на платформі **Prometheus**, і має сертифікат, він отримує **2 бали**, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Композиція» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6258>

Форма проведення – Підсумковий контроль, згідно з навчальним планом, проводиться у формі перегляду. На перегляд виставляються роботи практичного та самостійного курсів. Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен – 40 балів.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «зараховано» – студент глибоко і всебічно володіє теоретичними знаннями з основ композиції, стилізації, гармонізації кольорів та побудови орнаментальних форм. Вільно аналізує художньо-композиційні рішення, застосовує набуті знання у практичних завданнях, демонструє високий рівень графічної підготовки, креативності та точності виконання композиційних робіт. Вільно аргументує вибір композиційних елементів, логічно мислить, самостійно розробляє оригінальні творчі рішення. Роботи виконані на високому художньому рівні, відповідають усім вимогам курсу, демонструють авторський підхід. Студент бере активну участь в обговореннях, творчих дискусіях, своєчасно виконує всі завдання та презентує свої проекти на високому рівні.

B, C – «зараховано» – студент добре засвоїв теоретичні основи курсу, знайомий із рекомендованою літературою, правильно застосовує основні принципи композиції у

практичних завданнях. Роботи виконані охайно, містять правильні композиційні рішення, але можуть мати незначні похибки у стилізації або гармонізації елементів. Студент аргументовано викладає матеріал, висловлює своє бачення композиційних завдань, однак допускає дрібні неточності у побудові композиції або виборі кольорової гами. Виконані завдання відповідають вимогам курсу, проте не завжди демонструють високий рівень оригінальності або експериментального підходу. Участь у дискусіях активна, але не завжди впевнена.

D, E – «зараховано» – студент в основному знайомий з курсом, але демонструє поверхове розуміння композиційних принципів. Виконані роботи мають композиційні недоліки, стилізація форм неточна, кольорові рішення непереконливі. Практичні навички засвоєні частково, студент невпевнено працює з графічними техніками, припускається помилок у пропорціях, ритмічних побудовах, симетрії. Відповіді неповні, спостерігаються плутанина в поняттях та слабкі аналітичні навички. Деякі завдання виконані не в повному обсязі або подані із запізненням. Студент не проявляє ініціативи в творчих дискусіях, допускає неточності у термінології та логіці викладу матеріалу.

FX – «не зараховано» з можливістю перескладання – студент не опанував основні поняття курсу, слабо знайомий з теоретичним матеріалом, не орієнтується у принципах стилізації, композиції, гармонізації форми та кольору. Виконані роботи мають значні недоліки, відсутня стилістична узгодженість, лінійна і пропорційна побудова форми помилкова. Використання композиційних засобів хаотичне, творчий задум не прослідковується. Студент не може пояснити свої рішення, демонструє слабе розуміння термінології та логіки композиційних побудов. Значна частина завдань не виконана або подана неякісно. Спостерігаються пропуски лекцій та практичних занять, що негативно вплинуло на рівень засвоєння матеріалу.

F – «не зараховано» з обов’язковим повним курсом – студент не засвоїв основ композиції, не знайомий із програмним матеріалом і рекомендованою літературою. Відсутні практичні навички роботи з графічними техніками та стилізацією форм. Роботи або повністю відсутні, або виконані на незадовільному рівні, містять грубі помилки у композиційній побудові, відсутня логіка, ритм, гармонія. Студент не може пояснити принципи композиційних рішень, демонструє низький рівень зацікавленості, часті пропуски занять. Відсутня ініціатива до вдосконалення власних навичок. Для повторного складання курсу необхідне повторне вивчення дисципліни з виконанням усіх передбачених навчальним планом завдань.

**Розподіл балів, які отримують студенти
4 курс 7 семестр**

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)			Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1			40	100
T1	T2	T3		
20	30	10		
Критерії для змістовного модуля №1			Критерій до екзамену	

<p>Оцінювання робіт студентів з даного модуля має на меті перевірити рівень їхнього володіння композиційними принципами та вміння застосовувати їх на практиці для створення художньо виразних та органічних ювелірних виробів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оригінальність та інноваційність розробки; - відповідність етнічним тенденціям та стилю; - змістовність та логічність опису проект; - вміння відповідати на питання та аргументувати свою позицію; - актуальність та значущість обраної теми; - дотримання термінів виконання; - самостійність та оригінальність роботи; - оформлення відповідно до вимог. 	<p>Іспит полягає у перегляді робіт комісією викладачів (3-5 осіб). На оцінювання виносяться всі роботи, виконані в рамках курсу, як практичні, так і самостійні. Після оцінювання викладачі проводять індивідуальні бесіди зі студентами, під час яких аналізують їхні успіхи та недоліки, а також дають рекомендації щодо подальшого розвитку.</p> <p>Іспит з даного модуля має на меті перевірити рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу, їхні практичні навички у створенні ескізів та проектів, оцінка визначається по таких вимогах як:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оригінальність та інноваційність; - відповідність сучасним тенденціям та стилю; - естетична привабливість та гармонійність композиції; - змістовність та логічність опису проекту. - ясність та чіткість пояснень; - вміння відповідати на питання та аргументувати свою позицію; - чіткість та конкретність формулювання проблеми; - актуальність та значущість обраної теми. 	
---	--	--

**Розподіл балів, які отримують студенти
4 курс 8 семестр**

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)			Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1			40	100
Т1	Т2	Т3		
30	20	10		
Критерії для змістовного модуля №1			Критерій до екзамену	

<p>Оцінювання даного змістовного модуля в ювелірній справі має на меті комплексно оцінити роботу студента, враховуючи його творчий потенціал, професійні навички та вміння втілювати свої ідеї в реальні проекти, тобто чітко визначена тема, яка є основою для всього проекту, також концепція проекту її оригінальна та цікава ідея, яка розкриває сутність обраної теми, важливим аспектом є виразний та індивідуальний стиль, який відповідає обраній тематиці та концепції. Невід'ємною частиною є візуальний образ, мається на увазі оригінальні та цікаві візуальні рішення, які втілюють ідейний задум а також оригінальні та виразні форми, які створюють цікаву та динамічну композицію.</p>	<p>Іспит полягає у перегляді робіт комісією викладачів (3-5 осіб). На оцінювання виносяться всі роботи, виконані в рамках курсу, як практичні, так і самостійні. Після оцінювання викладачі проводять індивідуальні бесіди зі студентами, під час яких аналізують їхні успіхи та недоліки, а також дають рекомендації щодо подальшого розвитку.</p> <p>Іспит з даного модуля має на меті перевірити рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу, їхні практичні навички у створенні ескізів та проектів. Під час оцінювання робіт студентів комісія враховує індивідуальні особливості кожного проекту, його складність та обсяг. Оцінювання відбувається відкрито та колегіально, кожен член комісії має право висловити свою думку та аргументувати свою оцінку. Результати оцінювання оголошуються студентам після завершення захисту дипломних проектів.</p>	
--	---	--

Питання для самоконтролю та контролю навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни "Композиція"

1. Охарактеризуйте основну ідею вашого дипломного проекту. У чому полягає його унікальність та художня цінність?
2. Які композиційні принципи ви використовували під час розробки проекту? Як вони вплинули на художній образ виробу?
3. Опишіть процес створення вашого проекту від задуму до втілення. Які етапи були найскладнішими та як ви їх подолали?
4. Які матеріали та техніки ви використовували для виготовлення виробу? Чому саме вони були обрані?
5. Яке смислове навантаження несе ваш проект? Яку історію він розповідає або яке повідомлення передає?
6. Наскільки гармонійною та цілісною є композиція вашого виробу? Чи всі елементи знаходяться у балансі та взаємодії?
7. Яким чином ви використовували ритм та динаміку у своїй композиції? Який ефект це створює?
8. Які сучасні тенденції у ювелірному мистецтві вплинули на ваш проект?
9. Які художні напрямки або стилі були для вас джерелом натхнення під час роботи над проектом?
10. Як ви бачите свій проект у контексті сучасного ювелірного мистецтва?

Методи та освітні технології навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні* дидактичні методи та прийоми:

- *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
- *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);
- *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні* методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (*flipped classroom*), метод проєктів;

3) *інтерактивні* методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (*Case study*)); елементи навчального тренінгу.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.

Рекомендована література

Фахова (основна) література:

1. Алекс В. Вайт. "Основи графічного дизайну. Третє видання". – Київ: ArtHuss, 2019.
2. Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філіпс. "Графічний дизайн: Нові основи". – Київ: ArtHuss, 2018.
3. Кравченко А. П. Основи композиції в декоративному мистецтві. – Харків, 2011.
4. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну. – К., 2006.
5. Потрашкова Л.В. "Основи композиції та дизайну". Навчальний посібник. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013.
6. Сергієнко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: основи технік і технологій. – Львів, 2010.
7. Josef Albers. Interaction of Color. – Yale University Press, 2006.

Допоміжна література:

1. Дяченко С. М. Традиції та інновації в декоративно-прикладному мистецтві. – Київ, 2016.
2. Престон Блер. "Мальована анімація з Престоном Блером". – Київ: ArtHuss, 2018.
3. Стівен Геллер, Сеймур Кваст. "Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів". – Київ: ArtHuss, 2018.
4. Тимошенко В. В. Основи кольорознавства в декоративному мистецтві. – Одеса, 2013.
5. Фредерік Рамстедт. "Мистецтво загишки". – Київ: ArtHuss, 2019.
6. Чекалова Г. О. Техніки декоративного живопису. – Київ, 2012.
7. Ellen Lupton. Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, & Students. – Princeton Architectural Press, 2014.